„Waarom kent Gij mijne sprake niet."

> Waarom kent gij mijne sprake niet? Het is, omdat gij mijn woord niet kunt hooren.
> Joh. 8 : 43.

Bij uw verkeer onder menschen doet ge telkens de pijnlijke ervaring op, hoe doof veler oor is voor *geestelijke* taal.

»Tale Kanaäns," in den min gunstigen zin, die aan dit woord kleeft, bedoelen we nu niet. Als ge die niet verstaat, kan dit aan mindere Bijbelkennis of aan onbekendheid met onze vrome schrijvers uit den ouden tijd liggen. »Tale Kanaäns", als uiterlijk verschijnsel bedoeld, is iets aangeleerds. Ze kan nagebootst door wie aan het hemelsche Kanaän vreemd is; en wie reeds over de grenzen van den Jordaan trok, kan nog de vaardigheid missen om zich vlot en vloeiend in deze eigenaardige taal uit te drukken.

Maar heel iets anders is *geestelijke* taal. Een taal, die wel met de tale Kanaäns kan saamvallen, maar ook haar kleed kan derven. Wier kracht niet in de aanwending van gelijkte termen schuilt, maar in de wereld van gedachten, die achter ons woord zich verbergt en in ons woord indringt. Een taal, uit geen boek, maar alleen uit den Geest te leeren; en die dan eerst u afgaat, zoo ge een oor ontvingt voor de melodieën der hemelen, en de sprake, die in de hemelen voor God uitgaat, weet om te zetten in uw menschelijk proza.

Daarbij komt het niet aan op wat de menschen noemen »*mooi* spreken", zelfs niet op *vlot*, en veel minder nog op *veel* spreken. In één enkel woord gaat soms geheel een register voor die hoogere tonen open. Eén gestamelde volzin bergt soms een schat van die hemelsche gedachten. Soms zelfs spreekt er reeds in eens kinds gebed een nagalm van die hemelsche taal.

Nu sprak wel niemand die taal zuiverder, rijker, voller, dan Jezus.

Het is juist die hemelsche klank van zijn taal, die aan zijn woord zoo onvergelijkelijk schoone bekoring leent. Een bekoring waaraan zelfs nu nog de ongeloovige zich niet geheel kan onttrekken.

Bij Hem waren het al geestesuitingen als van gouden en zilveren klank u toekomend.

Maar toch, die taal was voor Jezus geen monopolie.

Wie verkoren en herboren was, kon ze, zonder aanleeren, rechtstreeks verstaan.

Hij zelf betuigde het immers: *Mijne schapen* (dat zijn de verkorenen en herborenen, die tot zijn kudde zijn toegebracht), *mijne schapen hooren mijne stem.*

— —

Doch, helaas, van die schapen zijn niet allen.

Hoe ontzettend bang het feit ook zij, en wat goud ge ook zoudt willen opwegen, om het anders te doen zijn, het is nu eenmaal zoo, en er bleek eeuw in eeuw uit geen stuiten aan, *het geloof is niet aller.*

Dat betuigde dan de Heiland zelf ook; en toen Hij te Jeruzalem op het Paaschfeest zulk een botte, buiten alle geloof staande groep menschen voor zich had, zei Hij het hun zelf: »Waarom hoort gij mijne sprake niet? Het is omdat gij mijn woord niet *kunt* hooren."

Versta dit laatste niet mis.

Het zegt niet, wat er vaak van gemaakt wordt: »Het is omdat ge mijn woord niet kunt *aanhooren*, niet kunt *verdragen*."

Dat zit er ganschelijk niet in.

De zin is dezelfde, als dat iemand met gewone stem en op gewonen afstand u iets toeroept, en dat gij, omdat ge doofachtig zijt, klaagt: »ik kan u niet hooren."

Zoo nu ook wil Jezus zeggen: Omdat gij het orgaan mist, om mijn woord te verstaan, er geen oor voor hebt, en den geestelijken klank er niet van opvangt, zoo kunt gij Mij niet hooren. Dat gij mijn sprake niet verstaat, ligt niet daaraan, dat Ik een *vreemde* taal spreek, noch ook dat Ik te zwak Mij uit. Het ligt aan Mij niet. De schuld wordt in u gevonden. Deswege verstaat gij mijn sprake niet, omdat het u ontbreekt aan een geestelijk, een geoefend, een met de ziel luisterend oor.

Ze vingen wel den klank op van wat Jezus zei, maar het ging er niet bij hen in.

Jezus' gedachte ving hun gedachte niet, en ze misten zin en neiging, om Jezus' woord in zich op te nemen.

Wat Jezus bood was feitelijk een hemelsch concert voor dooven gegeven, die, onderwijl, alsof er niets gebeurde, hun rumoerig gegons voortzetten.

Er was geen band, geen gemeenschap, geen geestessympathie tusschen hen en den Heiland, en *daarom* konden ze zijn sprake niet verstaan.

— —

Mocht men nu zeggen, dat wie deze geestelijke sprake *thans* niet verstaat, ze ook nimmer verstaan *zal*, zoo stond het in elks omgeving wanhopend; want wie rekent zich niet reeds gelukkig, zoo hij in zijn naaste omgeving ook maar een tiental broeders of zusters mag vinden, die zulke geestelijke gedachtenwisseling mogelijk maken.

Maar, God zij lof, zoo staat de zaak *niet*.

Ondervraagt ge toch die tien of twaalf, die nu wel in die sprake van Jezus, in die taal uit de hemelen, in dat dialect des Heiligen Geestes thuis zijn, dan zullen de meesten u zeggen, hoe er een tijd was, dat ook zij voor die taal geen oor en geen tong hadden, maar hoe sinds dien tijd de dag gekomen is, waarop God hun het oor heeft doorboord en hun tong heeft losgemaakt.

Want zóó was aller rijke ervaring.

Ze konden die taal niet uit boeken beginnen te leeren, eenvoudig omdat die boeken niet boeiden, en ze die boeken niet verstonden.

En ook hebben ze geen school gevonden, waarop die hemelsche taal onderwezen werd, want de kring, waarin die taal bekend was, boeide hen niet, ze konden de gesprekken toch niet volgen, en wat die anderen warm maakte, liet hen zoo koud als een steen.

Wel hebben ze er ontmoet, die waanden die taal *aangeleerd* te hebben, maar later bleek hun maar al te duidelijk het verschil.

Die haar dachten aangeleerd te hebben, hielden het er voor, dat die taal bestond uit zekeren vloed van zonderlinge bijbelsche uitdrukkingen; of in het naspreken van allerlei zonderlinge onderscheidingstermen uit de vroegere literatuur. Dan hoorden ze van »dadelijkheden des geloofs" en gingen nu ook van die »dadelijkheden" spreken. Ze vingen een klank op van een »afgezakten staat" en gingen nu ook over *hun* »afgezakten staat" klagen. Maar den kenner ontging dit bedrog niet.

Enkele termen radbraken is nog niet een taal machtig zijn. En bovendien, de uitspraak was zoo ganschelijk valsch, dat het zelf bedrog, de moeder van anderer misleiding, zich op staanden voet verried.

Neen, hun verstaan van die taal was *van binnen* geleerd. Het verstand er van was ongemerkt en vanzelf in hen opgekomen.

Op eens ging hen boeien wat vroeger hun tegenstond. Ze zagen, wat ze vroeger niet zagen. Ze hoorden, waar ze eertijds niets hoegenaamd van merkten. Een nieuwe wereld van leven, een nieuwe wereld van gedachten was voor hen opgegaan.

Het was, of ze die taal vroeger reeds gehoord hadden. Zoo bekend kwam zij hun voor.

Niets vreemds er in.

Of was het dan niet de taal van hun Vader. Van hun Vader die in de hemelen is?

— —

Zooals er bij het opentrekken van een ander register, uit uw zelfde vogel op eens een geheel andere wereld van tonen u pleegt toe te stroomen, zoo ook was er in hun hart een geheel ander register opengetrokken.

Een register, dat hun eerst toeklonk als de *Vox angelorum*, de stemme aller engelen, maar nu hun de *Vox humana* bleek, de echt menschelijke stem, gelijk God haar in zijn schepping gewild en geformeerd had, en gelijk wij ze door onze zonden hadden vervalscht en bedorven.

En nu dat nieuwe register in hun hart maar was opengetrokken, en die hemelsche vadertaal hun aardsche moedertaal overklonk, nu was het hun te moede, of door die geestelijke taal de hemel zelf hun gemeenzaam was geworden, en de afstand tusschen God en hun ziel was ingekort.

Die taal zelf deed hen reeds hier op aarde in die hemelen thuis zijn.

En als ze dan daarna Gods Woord weer opsloegen, o, dan was die Heilige Schrift op eens tienmaal zoo rijk voor hun besef geworden.

Daar in die Schrift, dát was die hemeltaal.

Hoor maar hoe Jezus, en hoe door Hem de profeten en apostelen spraken.

— —

Jammer slechts dat er ook onder Gods volk zoovelen zijn, die het bij het eerste wonderaangrijpende van die taal laten, en niet inzien, hoe het ook in geestelijke taal van heerlijkheid tot heerlijkheid gaat.

Men is dan wel ontwaakt, en heeft in de gewelven van zijn hart tonen en klanken beluisterd zooals vroeger nooit.

Taal is hun toegeklonken, die ze vroeger zelfs niet hoorden en nu verstaan.

Ook boeit nu Gods Woord hen meer en beter.

Maar toch... verder zijn ze in jaren niet gekomen.

Ja, soms ontmoet ge er, die reeds voor tien en twintig jaren de eerste klanken van die vadertaal uit de hemelen met hun zielsoor opvingen, en die nu nog staan, waar ze toen stonden.

Nog altoos nooit meer gehoord, dan die éene melodieuse klank, en zelfs hun woordkens er nog niet aan gewend, om één enkele geestelijke gedachte zuiver voor anderen oor te vertolken.

De fout lag er natuurlijk aan, dat ze de kringen, waarin die geestelijke taal gangbaar is, niet opzochten; dat ze met geestesuitingen, in die taal te boek gesteld, zich minder inlieten.

Ze waanden nu zenmaal aan dien eersten hemelschen klank, dien ze hadden opgevangen, genoeg te hebben.

En toch dit mag zoo niet onder Gods volk, want dit geeft geestelijke armoede, bant de vaardigheid der taal, sluit daardoor de inniglheid tusschen ziel en ziel af, en weerstaat de gemeenschap der heiligen.

Alle taal is taal om gesproken te worden, taal voor het gebruik, taal om gemeenschap te hebben met wie om u leven, door het gesprek, en taal om gemeenschap te hebben met wie reeds wegstierven of van verre wonen, door het schrift.

Maar altoos is taal om gemeenschap te oefenen, en in die gemeenschap zelf rijker te worden, en iets van zijn eigen rijkdom te geven aan anderen.

En daarom, wie zich in zich zelf opsluit, zich terugtrekt, en daardoor *arm* in zijn geestelijke taal blijft, laat na om met dit talent der geestelijke taal te woekeren voor de eere van Hem, die ze ons schonk.

Wie ze in de aarde begraaft, zondigt.

KUYPER.

Amsterdam, 24 Febr. 1893.

Een eerste stap.

Ook in de kerken te Amsterdam is het voorstel om tot ineensmelting over te gaan, thans officieel gedaan, en een der beide kerkeraden heeft reeds eene commissie benoemd, teneinde met eene commissie van den anderen kerkeraad deze gewichtige zaak voor te bereiden.

Dit verblijdt ons van heeler harte.

Van vroegere Christelijke Gereformeerde zijde is het te Leeuwarden volkomen juist uitgesproken: Combinatie helpt niet. Ineensmelting moet aller doel zijn.

En overmits nu deze ineensmelting nooit met kracht kan doorwerken, zoolang niet de kerken in de grootere steden voorgaan, verheugt het ons met zoo blijde verheuging, dat men in Amsterdam reeds een eersten stoot aan deze moeilijke zaak gaf.

Want *moeilijk*, ja, dat zal het in zulk een groote stad zijn.

Zoo *moeilijk*, dat men op een dorp er zich geen flauw denkbeeld van vormt, wat struikelblok men alzoo op zijn weg zal vinden, en wat bezwaren te overwinnen zullen zijn.

Ware dan ook in Amsterdam niet de gelukkige ervaring opgedaan, dat men zich metterdaad reeds één voor God gevoelde, de taak kon niet ondernomen worden.

Maar *één voor God*, ja, dat gevoelen we ons hier.

Met verrasschenden dank mag het beleden worden.

En daarom hebben we goeden moed. We hebben hier in beide kerken tal van mannen, die aan het behandelen van netelige zaken gewoon zijn. Onder de negen predikanten beiderzijds heerscht de meest gewenschte sympathie.

Sport-principiënreiter hebben we hier niet.

De kansen staan dus schoon.

En waar die schoon staan, mag niet geaarzeld.

Immers wat men ook van het nut eener voorloopige correspondentie, en zelfs van een combinatie zegge, toch kan kwalijk miskend, dat ze, bij schijn van eenheid, feitelijk altoos de georganiseerde *tweeheid* bestendigt.

Men blijft van *A* en men blijft van *B*, en dit staat in den weg aan het ten volle *van Christus zijn*, en om Christus' wille elkander als broederen eeren en liefhebben.

A heeft altoos iets dat hij tegen B verweert, en B iets dat hij tegenover A handhaaft.

Dit zou reeds op zich zelf zoo zijn, maar is het te meer, omdat A een ander verleden heeft dan B, en dit verleden geheel natuurlijk in allerlei usantiën, wijzen van zich uit te drukken, persoonlijke relatiën en zooveel meer nawerkt.

En dit nu moet overwonnen.

We zijn dienstknechten van éénen Heere, we leven onder één belijdenis, in één kerkverband; en ons gemeenschappelijk verleden in de martelaarskerk onzer vaderen behoort in elks schatting onvergelijkelijk veel zwaarder te wegen, dan het altoos kort en vluchtig verleden, dat sich aan de jaarcijfers van 1834 en 1886 vastknoopt.

Al wat nu nog rondloopt zijn de kleine vosjes in den wijngaard, en die moeten gevangen worden.

Dit nu is wel niet gemakkelijk, en het gaat niet vlug, want die kleine vosjes zijn slim en vlug als water.

Maar met wat geduld, met veel volharding, met wat ruimte van opvatting komt men er wel, zoo hier als elders.

Mits men beiderzijds de zaak maar wille, is er geen berg van bezwaren zóó hoog denkbaar, of Gods volk komt er overheen.

Omdat het *bidt*.

Omdat het een Koning in de hemelen heeft, die zijn volk zegenen blijft.

En ook omdat de nood der tijden ons wel dringt.

Doopleden.

Van Prof. Dr. Rutgers ontvingen we in zake de Doopleden dit schrijven; waarop we ten zeerste de aandacht vestigen.

Aan de redactie van De Heraut.

Van onderscheidene zijden word ik telkens aangezocht, eenig advies te geven over de vraag:

„of ook de „doopleden" *als zoodanig*, d. i. zonder tot geloofsbelijdenis enz. te zijn gekomen, objecten zijn te achten van de kerkelijke tucht, bepaaldelijk van *censuur* en *ban*; en zoo ja, *in hoeverre* en *op wat wijze* de kerkelijke tucht op de zoodanigen zou moeten toegepast worden."

Ter volledige beantwoording van die vraag, met de noodige dogmatische, historische en kerkrechtelijke toelichting, zou zeker een boekje noodig zijn. Maar al trekt men de grenzen ook veel nauwer, een eenigszins gemotiveerd antwoord is toch niet met enkele regels af te doen. En omdat het wel niet aangaat, telkens een zeer langen brief te schrijven, kom ik u verzoeken een antwoord, dat ik voor eenigen tijd gaf, in uwe kolommen te willen opnemen. Daarheen kan ik dan verder de vragers verwijzen.

Daar de bovenstaande vraag in Gereformeerden kring gesteld en behandeld wordt, mag ik enkele punten reeds van te voren als vaststaande aanmerken, en met name uitgaan van de volgende onderstellingen:

1°. dat, wanneer hier sprake is van kerkelijken doop, kerkelijk lidmaatschap en kerkelijke tucht, met het woord *kerk* niet bedoeld wordt de kerk voor zoover zij onzichtbaar is, noch ook de kerk voor zoover zij enkel in de aanwezigheid van gelooviger zichtbaar wordt, maar de kerk die ook als eene eenheid in het zichtbare optreedt, de tot formatie gekomene kerk, de Ecclesia instituta, de kerk als instituut;

2°. dat van de kerk, in dien zin genomen, niemand lid kan zijn door dwang; dat de kerk nooit gedwongen kan worden, tegen haren wil iemand als lid te erkennen, en dat zij ook zelve geene dwingende macht heeft om iemand tegen zijnen wil tot haar lid te maken of als haar lid te behouden; of m. a. w., dat voor het lidmaatschap van de kerk wederkeerige toestemming noodig is: aanneming en erkenning van de zijde der kerk, toetreding en verbintenis van de zijde der leden;

3°. dat de tucht der kerk zich niet uitstrekt over degenen die buiten zijn, maar alleen over hare leden;

en 4°. dat in geen geval tot de leden eener kerk te rekenen zijn alle gedoopten die binnen hare grenzen wonen, maar dat, bij de vraag naar het, al of niet, onderworpen zijn aan de tucht der kerk, enkel kan gedacht worden aan dezulken, die in en door haar gefostitueerd kerkverband den doop ontvingen.

Met het oog op die onderstellingen moet dus gezegd worden, dat de hoofdvraag hier is: Zijn degenen, die als kinderkens in eene kerk gedoopt zijn, enkel wegens dien doop, en dus zonder hunne eigene belijdenis en verbintenis, als leden van die kerk te beschouwen? Indien hierop toestemmend moet geantwoord worden, dan zijn ook de zoodanigen, als leden der kerk, objecten van hare tucht, en dan komt als tweede vraag: Hoe is de kerkelijke tucht op hen toe te passen?

Op de genoemde hoofdvraag nu is niet eenvoudiglijk met bevestiging of ontkenning te antwoorden; want ten aanzien van de daarin bedoelde gedoopten zijn twee soorten scherp van elkander te onderscheiden.

Het kunnen zijn: kinderen, die juist als zoodanig voor eigen belijdenis en verbintenis nog niet vatbaar zijn, en die er dus nog niet toe kwamen, omdat zij naar des Heeren eigen bestel nog niet konden. En het kunnen zijn: volwassenen, die, ofschoon èn hun doop èn des Heeren last hen tot belijdenis en verbintenis roept, toch niet daartoe komen; hetzij omdat zij zelven dit nalaten, om welke reden dan ook, hetzij omdat de kerk bezwaar maakt hen toe te laten.

Wat nu eerstgenoemden betreft, nl. de gedoopte kinderen, ten hunnen aanzien wordt algemeen, en ook zeker terecht, aangenomen, dat die geenszins te beschouwen zijn als staande buiten het kerkelijk instituut waarin zij gedoopt zijn, maar wel degelijk als leden; zeker niet als volwassen leden, die als zoodanig in de volle kerkelijke gemeenschap zijn en die dus ook in alle rechten en plichten van het lidmaatschap deelen, maar toch wel als onvolwassen leden, in welke bij regelmatigen groei ook wel tot ontwikkeling zal komen wat zij in beginsel en kiem reeds geacht worden te bezitten. En dit strijdt niet met de grondstelling, dat men niet zonder eigen toedoen lid kan zijn van een kerkelijk instituut; want de daarvoor noodige keuze en daad is werkelijk aanwezig, zij het ook, gelijk van zelf spreekt, op de wijze die bij kleine kinderen alleen mogelijk is: zij geschiedt nl., gelijk vele formeele handelingen waartoe onmondige kinderen geroepen worden, door degenen die naar Gods ordinantie hun „mond" zijn. Door hunne ouders of voogden worden zij in een bepaald kerkelijk instituut ten Doop gepresenteerd; en door die, voor hen geldende, keuze en daad behooren zij dan tot dat instituut, als minderjarige, onmondige, onvolwassene leden.

Als zoodanig zijn die gedoopten dan ook uit den aard der zaak aan de kerkelijke tucht onderworpen. Alleenlijk, het ligt tevens in den aard der zaak, dat die tucht in overeenstemming is met hunnen toestand, d. w. z. dat zij (om het zoo eens uit te drukken) ook slechts incompleet kan zijn. Door ontzegging van het Avondmaal of door excommunicatie kan zij dan nog niet worden uitgeoefend; maar zij moet zich bepalen tot waarschuwing, vermaning, berisping, en dergelijke middelen, in het bijzonder of ook in het openbaar op hen toegepast. Naar de uitdrukking van Gijsbertus Voetius (Polit. Eccl. IV, 849 sq.) zou dit nog niet als de „eigenlijk gesegde tucht" te beschouwen zijn, en zouden die middelen nog niet meer zijn dan hare „voorloopers en voorbereidselen". Maar zeker niet ten onrechte wordt, juist met een beroep op die voorstelling van Voetius, door Johannes à Marck en Bernard de Moor (Comment. VI, 414) de uitdrukking eenigszins gewijzigd, en met zooveel woorden gesteld, dat „objecten van de kerkelijke tucht" zijn „degenen die de kerk zijn ingeplant, hetzij door den Doop alleen, of ook door de deelneming aan het Avondmaal". Geheel in overeenstemming met de opvatting van de kerkelijke tucht, die reeds in het kerkrechtelijk handboek voor de Nederlandsche vluchtelingenkerk te Londen, de Forma ac Ratio van Johannes à Lasco (Opp. II, 100, en 170 tot 194), theoretisch en praktisch is uiteengezet; en ook voorts met het algemeen gangbare begrip van tucht, volgens hetwelk alle bestraffing, die met woorden geschiedt, ook wel degelijk tot de eigenlijke tucht is te rekenen.

Geheel anders echter staat de quaestie ten aanzien van dieselfde gedoopten, wanneer zij de kinderjaren ontgroeid zijn, en dus bekwaam zijn tot eigene keuze; want het ligt in den aard der zaak, dat de grond, waarop zij in den kinderstaat als leden erkend werden, alsdan niet meer kan blijven gelden. Als volwassenen zijn zij door des Heeren Woord geroepen, om door eigene belijdenis en verbintenis leden zijner kerk te zijn; en wie daartoe wel gelegenheid heeft, maar er toch niet toe komt, om het even wat hem terughoudt, die is niet meer te beschouwen als een minderjarig, onmondig, onvolwassen lid, maar als iemand, die bij voortduring ongehoorzaam is aan het Woord des Heeren, die metterdaad verloochent wat bij zijnen doop van hem ondersteld werd, en die weigert een belijder te worden. Het kan daarom wel zijn, en dus ten slotte wel blijken, dat hij toch tot de uitverkorenen behoort; maar met Gods verborgen raad kan en mag de kerk bij de bepaling van hare gedragslijn niet rekenen; zij moet rekenen met het feit, dat zij voorshands geenerlei grond meer heeft, om te onderstellen dat de zoodanige tot hare gemeenschap behoort, en dienovereenkomstig kan zij hem dus niet langer als haar lid erkennen. Het is daarbij zeker wel mogelijk dat hijzelf dat toch zijn wil; maar hij wil het dan zijn, op voorwaarde dat de kerk hem als het ware ontslaat van de verplichting tot eigen verbintenis, tot belijdenis en tot Avondmaalsviering; en van eene verplichting, die door den Heere zelven aan alle de zijnen is opgelegd, kan of mag de kerk natuurlijk niet ontslaan. Zonder terzijdestelling van het Woord des Heeren is het dus eenvoudig onmogelijk, aan zulke gedoopten als leden der kerk eene ordelijke positie te geven. Tot op den volwassen leeftijd hadden zij zeer zeker eene eigene kerkelijke positie als nog niet uitgegroeide leden; maar dat zijn zij later natuurlijk niet meer; en wat zouden zij dan zijn? Bij sommige kerken is in onze eeuw gewoonte geworden, hen toch maar „Doopleden" te blijven noemen, en dan als zoodanig kerkelijk te rangschikken. Maar het gaat toch inderdaad niet aan, hun een naam te geven, die nu eenmaal zou medebrengen, dat zij toch nog tot op zekere hoogte regelmatige leden zijn. Dat zijn zij geweest, in hunnen onmondigen toestand; maar bij het ophouden van dien toestand werden zij: aan het Hoofd ongehoorzame, niet-belijdende, door de kerk afgewezene of wel zelven sich terugtrekkende, uitvallende of (om het zoo eens uit te drukken) mislukte leden. Indien zij zich toch aan de gemeente blijven houden, kunnen zij wel „kerkgangers" genoemd worden, of „gedoopte bijwoners", of met eenen anderen dergelijken naam; en omdat zij gedoopt zijn, blijven zij ook zeker in de kerk, voor zoover die in algemeenen zin zichtbaar optreedt; maar omdat zij niet belijden en zich ook niet verbinden, staan zij toch buiten het instituut, dat juist op belijdenis en verbintenis rust: een lidmaatschap van de kerk, in dien zin, kan hun niet worden toegekend.

Blijkbaar is dat ook de beschouwing, die in onze Gereformeerde kerken van den beginne af gegolden heeft; zij het ook, dat er eenig verschil was in de kerkelijke practijk, die uit die beschouwing werd afgeleid. Wegens dat verschil heeft men de gewoonte, te spreken van twee lijnrecht tegenover elkander staande meeningen: eenerzijds die van Johannes à Lasco en van de oude Nederlandsche kerk te Londen, en anderzijds die van Gijsbertus Voetius en van de latere Gereformeerde kerken in Nederland. Maar inderdaad is die voorstelling niet geheel juist; want al is hier ook verschil van kerkelijke gedragslijn, er is daarom toch volstrekt geen principieele strijd. Bij de organisatie der vluchtelingenkerk te Londen, onder leiding van à Lasco, werden kinderen, die in die kerk gedoopt waren, wanneer zij met hun 15e levensjaar, wegens schuldige onkunde of om wangedrag, nog niet tot het Avondmaal konden worden toegelaten, bij herhaling vermaand en strengelijk berispt; en wanneer die censuur op hun 18e of uiterlijk op hun 20e jaar nog niet had geholpen, werden zij uitgesloten van de gemeenschap, waartoe zij als kinderen behoord hadden maar nu geacht werden niet meer te behooren, of m. a. w., zij werden formeel geëxcommuniceerd (Joh. à Lasco, Opp. II, 100). Later hebben de Nederlandsche Gereformeerde kerken in de Nationale Dordtsche Synode van 1578 geoordeeld, dat de kerkelijke excommunicatie alleen kon worden toegepast op degenen die na belijdenis en verbintenis tot het Avondmaal waren toegelaten, maar niet op hen die alleen door den Doop »een algemeen getuigenis van Gods Verbond" ontvangen hadden; aangezien deze laatsten, ook wanneer zij niet tot „openbaren afval" gekomen waren en dus nog tot de Christelijke kerk wilden gerekend worden, toch niet meer behoorden tot het kerkelijk instituut, maar reeds wegens het achterwege blijven van belijdenis en verbintenis geacht moesten worden, „tegen het Verbond Gods te zondigen" en „afvallig" te zijn, en als afgevallenen noodig te hebben „tot de ware kerk te worden wedergebracht" en „weder opgenomen" te worden (Acta v. d. Syn. v. 1578, Part. Vragen, art. 47); of m. a. w., die Synode stelde, dat dezulken moesten beschouwd en behandeld worden als gedoopten, die, ook zonder excommunicatie, buiten de gemeenschap der kerk waren komen te staan. Geheel in denzelfden geest spreekt ook Voetius, waar hij uitvoerig aantoont, dat de overwegingen, die bij den Doop van een kind alleszins gelden om het als een incompleet lid der kerk te erkennen, op later leeftijd voor het lidmaatschap niet meer een voldoenden grond geven (Pol. Eccl. I, 29—31), en voorts ontkent, dat de kerk tucht kan oefenen over volwassenen, die niet door belijdenis en verbintenis tot hare gemeenschap behooren, daar toch de kerk slechts tweeërlei leden heeft, nl. incompleete, d. i. gedoopte kinderen, en compleete, d. i. die tot belijdenis en verbintenis kwamen (Pol. Eccl. IV, 849 vg., en 900 vg.); in welke beschouwing blijkbaar geene plaats is voor eene derde soort, die bestaan zou uit „volwassene onvolwassenen", zoodat dus de gedoopte kinderen, die niet tot belijdenis kwamen, geacht worden hun aanvankelijk lidmaatschap te hebben verloren. En wat alzoo gesteld werd door Voetius, in overeenstemming met de Synode van 1578, dat is in het algemeen, althans tot op onze eeuw, de beschouwing en de practijk geweest van de Nederlandsche Gereformeerde kerken.

Nu is in dat alles zeker tweeërlei *gedragslijn* op te merken: eenerzijds die van à Lasco en van de oude Nederlandsche kerk te Londen, en anderzijds die van Voetius en van de Nederlandsche kerken in het vaderland; maar de *beschouwing* van beiden is toch in den grond dezelfde. A Lasco stelde, dat gedoopte kinderen, die op volwassen leeftijd door hunne eigene schuld niet tot belijdenis kwamen, dan ook geene leden der kerk konden blijven; maar ook Voetius stelt hetzelfde, door te ontkennen dat zij leden zijn, ook al geeft hij toe dat zij als kinderen incompleete leden waren. En Voetius oordeelt, dat de kerkelijke tucht daarom niet op zulke volwassenen van toepassing is; maar dat spreekt ook bij à Lasco van zelf, daar hij zé juist bij het eindigen van den minderjarigen leeftijd door excommunicatie wilde buitensluiten, waarop dan natuurlijk verder geene kerkelijke tucht meer kon volgen. Volgens beiden zijn dus de hier bedoelde gedoopten geene leden der kerk, noch ook onder hare tucht; en slechts in de toepassing van het beginsel verschillen zij van elkander. Naar het éene gevoelen moet de kerk dat ook uitspreken, wanneer die gedoopten aan den kinderlijken leeftijd ontgroeid zijn; en daar zij op dat oogenblik nog als leden gelden, en dus in de gemeenschap zijn, zij het ook nog niet in de volle gemeenschap, zoo moet dat formeele oordeel, dat de kerk ten hunnen aanzien vellen moet, ook door excommunicatie geschieden. En naar het andere gevoelen moet de kerk omtrent zulke gedoopten, die zij niet langer als leden erkennen kan, eenvoudiglijk aannemen, ook zonder dat er telkens eene bepaalde formeele uitspraak gedaan wordt, dat zij feitelijk als leden zijn uitgevallen.